

วิธีดำเนินการวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูล

ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นอาจารย์พยาบาลที่สอนวิชาการพยาบาลจิตเวชในหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี ทั้งในหลักสูตรปริญญาตรี และหลักสูตรต่ำกว่าปริญญาตรี

หลักสูตรปริญญาตรี เปิดสอนที่คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (กิริราช) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ภาควิชาโรงเรียนพยาบาล คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และโรงเรียนพยาบาลคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (รามานิบดี) รวม 5 สถาบัน

หลักสูตรต่ำกว่าปริญญาตรี เปิดสอนที่ วิทยาลัยพยาบาลสหประชาชาติไทย คณะพยาบาล (แมคคอมิค) วิทยาลัยพยาบาล โรงเรียนพยาบาลนิชชั่น โรงเรียนพยาบาลคฤภรภักดิ์ และอนามัย กองทัพบก โรงเรียนพยาบาลคฤภรภักดิ์และอนามัยกองทัพเรือ โรงเรียนพยาบาล ทหารอากาศ วิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพ วิทยาลัยพยาบาลนครราชสีมา วิทยาลัยพยาบาล พุทธิชินราช วิทยาลัยพยาบาลสงขลา วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า วิทยาลัยพยาบาล สรรพสิทธิ์ประสงค์และวิทยาลัยพยาบาลสวรรคภ์ประชารักษ์ รวม 15 สถาบัน

คุณสมบัติของตัวอย่างประชากร

1. เป็นอาจารย์พยาบาลที่สอนวิชาการพยาบาลจิตเวช ในหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยจะต้องสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ หรือสอนในภาคปฏิบัติเพียงอย่างเดียว

2. ต้องเป็นอาจารย์ประจำในสถาบันการศึกษาพยาบาลนั้น ๆ

ตัวอย่างประชากร ได้มาจากการสุ่มโดยระบบ (Systematic Random Sampling) โดยสุ่มมา ร้อยละ 50 ได้ตัวอย่างประชากรที่นำมาวิจัยทั้งสิ้น 18 คน จาก 12 สถาบัน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนอาจารย์พยาบาลจิตเวช จำแนกตามสถาบันการศึกษาพยาบาล

สถาบันการศึกษาพยาบาล	จำนวน	ร้อยละ
ศิริราช	3	16.66
รามธิบดี	2	11.10
เชียงใหม่	1	5.56
ขอนแก่น	3	16.66
สงขลานครินทร์	1	5.56
สภากาชาดไทย	1	5.56
แมคคอมิค	1	5.56
กองทัพบก	1	5.56
กองทัพอากาศ	2	5.56
วิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพ	1	5.56
วิทยาลัยพยาบาลสงขลา	1	5.56
วิทยาลัยพยาบาลนครราชสีมา	1	5.56
รวม	18	100

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสำรวจการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ในคลินิก วิชาการพยาบาลจิตเวช สร้างขึ้นในรูปแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยเอง มีวิธีกำเนิ งานเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ตั้งวัตถุประสงค์ในการออกแบบสอบถาม ให้สอดคล้องกับหัวข้อวิทยานิพนธ์ และอยู่ในขอบเขตของการวิจัย
2. ศึกษาถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในคลินิกจิตเวช จากเอกสารการวิจัย ต่าง ๆ รวมทั้งประสบการณ์ของผู้วิจัยจากการที่ได้เป็นครูสอนทางคลินิกจิตเวชมาก่อน ตลอดจนปรึกษาขอคำแนะนำ จากผู้มีประสบการณ์การสอนทางคลินิกจิตเวชบางท่าน เพื่อ รวบรวมข้อเท็จจริงและเป็นแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม
3. สร้างแบบสอบถามให้เนื้อหาครอบคลุม วัตถุประสงค์ในการวิจัย

ลักษณะแบบสอบถาม เป็นอัตราส่วนไคชา (Rating Scale) ประกอบด้วย 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ คุณวุฒิ ประสบการณ์ การสอนการพยาบาลจิตเวช

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในคลินิก วิชาการพยาบาลจิตเวช ซึ่งมีทั้งหมด 75 ข้อ แบ่งออกเป็น 7 ด้าน

ก. การวางแผนดำเนินงาน	14	ข้อ
ข. การพยาบาลผู้ป่วยจิตเวช	6	ข้อ
ค. ส่วนร่วมในทีมจิตเวช	11	ข้อ
ง. กลุ่มบำบัด	5	ข้อ
จ. เทคนิควิธีการสอนในคลินิกจิตเวช	18	ข้อ

ฉ. การใช้อุปกรณ์การสอนในคลินิกจิตเวช	9	ข้อ
ช. การประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษา	12	ข้อ

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปหาความตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา และการบริการทางการแพทย์จิตเวช 10 ท่าน ได้พิจารณาถึงความครอบคลุม ความเหมาะสม ความชัดเจนของถ้อยคำในแบบสอบถาม และได้เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อแก้ไข ปรับปรุงแบบสอบถาม ก่อนนำไปทดลองขั้นต้น

5. การทดลองขั้นต้น (Try -Out) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้แบบสอบถาม มีความสมบูรณ์ทั้งในด้านความตรงในเนื้อหา และความเชื่อถือได้ โดยการนำแบบสอบถาม ไปทดลองตอบกับอาจารย์พยาบาลจิตเวช 8 ท่าน จากนั้น นำผลการทดลองขั้นต้น มาหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธี Split -Half Method ซึ่งใช้สูตรของ Pearson Product-Moment Correlation ¹ ดังนี้

$$r_{oe} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{\{N \sum X^2 - (\sum X)^2\} \{N \sum Y^2 - (\sum Y)^2\}}}$$

r_{oe}	คือความเชื่อมั่นของแบบสอบถามครั้งฉบับ
$\sum X, \sum Y$	คือ ผลรวมของคะแนนข้อคู่ และข้อคี่
$\sum X^2, \sum Y^2$	คือผลรวมของกำลังสองของคะแนนข้อคู่และข้อคี่
$\sum XY$	คือผลรวมของผลคูณระหว่างคะแนนข้อคู่และข้อคี่
N	คือจำนวนคนในการทดสอบ

ได้ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามครั้งฉบับ = 0.9513

---

¹ N.M. Downie & R.W. Heath, Basic Statistical Methods, 4 th ed. (New York : Harper & Row Publishers, 1974), p. 92.

หลังจากนั้นได้นำมาหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สูตรของ Spearman Brown ¹

$$r_{tt} = \frac{2 r_{oe}}{1 + r_{oe}}$$

r_{tt} เป็นความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

ได้ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ = 0.975

ได้ปรับปรุงแบบสอบถาม โดยนำความคิดเห็นจากการทดลองขั้นต้น แก้ไขโดยคำให้เหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง ก็ได้แบบสอบถามฉบับจริง ซึ่งนำไปใช้เป็นเครื่องมือสำหรับรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. นำหนังสือแนะนำตัวจาก หัวหน้าภาควิชาพยาบาลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังหัวหน้าสถาบันการศึกษาพยาบาล ทั้ง 20 แห่ง พร้อมทั้งได้แบบตัวอย่างแบบสอบถามไปด้วย 1 ฉบับ เพื่อประกอบการพิจารณาในการอนุญาตให้อาจารย์พยาบาลจิตเวชตอบแบบสอบถาม ซึ่งหัวหน้าสถาบันการศึกษาพยาบาลเหล่านั้น ได้อนุญาตให้อาจารย์พยาบาลจิตเวชตอบแบบสอบถามได้
2. ทำการแจกแบบสอบถามไปยังอาจารย์พยาบาลจิตเวชด้วยตัวเองในสถานบันการศึกษาพยาบาลส่วนกลาง พร้อมทั้งกำหนดวัน เวลา เพื่อขอรับแบบสอบถามคืนภายใน 1 สัปดาห์ สำหรับสถาบันการศึกษาพยาบาลในส่วนภูมิภาค ได้จัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ พร้อมทั้งกำหนดวัน เวลา ในการขอรับแบบสอบถามคืน ซึ่งผู้วิจัยได้ติดตามโดยใช้ไปรษณีย์บัตร

¹

Ibid., p. 238.

จดหมาย และครั้งสุดท้ายโดยการโทรศัพท์ทางไกล ผู้วิจัยใช้เวลาในการรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้นภายใน 5 สัปดาห์

3. ในจำนวนสถานศึกษาพยาบาลทั้ง 20 สถาน มี 4 สถานที่ไม่ใช่อาจารย์พยาบาลจิตเวชปฏิบัติการในคลินิก คือ วิทยาลัยพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ และโรงเรียนพยาบาลมิชชัน ซึ่งทางสถานได้แจ้งมาว่า ไม่มีอาจารย์พยาบาลจิตเวชสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในสถานของตน และอีก 2 แห่ง คือ วิทยาลัยพยาบาลจุฬาลงกรณ์ราชภัฏวิทยาลัยพยาบาล เกื้อการุณย์นั้น ไม่มีอาจารย์พยาบาลจิตเวชที่สอนภาคปฏิบัติ

4. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนมาเป็นจำนวน 36 ฉบับ จาก 16 สถาน ได้ทำการสุ่มตัวอย่างตามระบบ (Systematic Random Sampling) 50% ได้แบบสอบถาม 18 ฉบับ จาก 12 สถาน เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทุกฉบับ ดังได้แสดงในตารางที่ 1

5. นำแบบสอบถามมาให้คะแนนแต่ละข้อ ตามลำดับคะแนนในแบบสอบถามดังนี้

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
ไม่มีเลย	ให้	1	คะแนน

6. นำแบบสอบถามแต่ละข้อ แจกแจงความถี่ และวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาการ้อยละของสถานภาพของอาจารย์พยาบาล
2. หากค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดประสบการณ์การเรียนในคลินิกวิชาการพยาบาลจิตเวช ของอาจารย์พยาบาลเป็นรายข้อในแต่ละด้าน
3. เปรียบเทียบการจัดประสบการณ์การเรียนในคลินิกวิชาการพยาบาลจิตเวช

เป็นรายข้อในแต่ละด้าน ตามหลักสูตร ภูมิตำเนาะของสถาบันการศึกษาพยาบาล ประสพ-
การณการสอนทางกณบิลจกเวช และพณฐานการสอนการพยาบาลจกเวชของอาจารย์
พยาบาล กณานวโดยการวิเคราะห์ทกา T จากการทดสอบ Mann - Withney Test ใน
การทดสอบสมมุทธฐานแบบ 2 ด้าน (Two -tailed Test) กำหนดระดับความเชอนมน
(Level of Confidence) เป็น 95.00 %

สถิตทที่ใช้ในการวจัย

1. การหาคาคะแนนเฉลย โดยใชสูตร¹

$$\begin{aligned} \text{สูตร } \bar{X} &= \frac{f_1 X_1 + f_2 X_2 + \dots + f_n X_n}{N} \\ &= \frac{\sum fx}{N} \end{aligned}$$

$$\text{เมื่อ } \bar{X} = \text{คาคะแนนเฉลย}$$

$$f_1 X_1 + f_2 X_2 \dots + f_n X_n = \text{ผลคูณระหว่างความถี่กับคะแนนแต่ละตัว}$$

$$\sum fx = \text{ผลรวมของผลคูณของคะแนนทั้งหมด}$$

$$N = \text{จำนวนผูตอบแบบสอบถามทั้งหมด}$$

2. หากหาความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใชสูตร²

---

1. ประคอง กรรณสูต, สถิตศาสตรประยุกต์สำหรับครู, พิมพ์ครั้งที่ 5. (กรุง-
เทพมหานคร : ไทวชันนาพานิช, 2520), หน้า 40.

2. Downie and Health, Basic Statistical Methods, p. 59.

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum X^2 - (\sum X)^2 / N}{N}}$$

- S.D. หมายถึง ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 $\sum X^2$ หมายถึง ผลรวมของกำลังสองของคะแนนทั้งหมด
 N หมายถึง จำนวนผู้ตอบ

3. ทดสอบสมมุติฐานแต่ละข้อของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในคลินิกวิชาการพยาบาลจิตเวชของตัวแปรแต่ละคู่ เพื่อดูว่า กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มนั้นมาจากประชากรเดียวกันหรือไม่ โดยการวิเคราะห์ค่า T จากการทดสอบ Mann - Withney Test ตามสูตร¹

$$T = \frac{S - n(n+1)}{2}$$

T หมายถึง ค่าทดสอบความแตกต่างระหว่างตัวแปรสองตัว จากการทดสอบใน Mann - Withney Test

S หมายถึง ผลรวมของอันดับของคะแนน (Rank) ของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่มีจำนวนน้อย

n หมายถึง จำนวนผู้ตอบในกลุ่มตัวอย่างประชากรที่มีจำนวนน้อย

ถ้าคำนวณได้ค่า $T > mn/2$ (เมื่อ m คือจำนวนผู้ตอบในกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมาก) แสดงว่าเป็น T' ให้เปลี่ยน T' เป็น T โดยใช้สูตร²

$$T = mn - T'$$

¹ William Jay Conover, Practical Nonparametric Statistics, (New York : John Wiley & Sons Inc., 1971), p. 225.

² Ibid., p. 226.